

DENIS PALLIER

BIBLIOTECILE

Traducere din limba franceză
de **Tudora Duță**

GRAFOART

CUPRINS

Introducere.....	5
PRIMA PARTE - MOȘTENIREA TRECUTULUI	
Capitolul I – Antichitatea	8
Tăblițe de argilă și suluri de papirus.....	8
Bibliotecile din Egipt, Grecia și Roma.....	9
Pergamentul	12
Capitolul II – Evul Mediu	14
Bibliotecile ecleziastice	15
Biblioteci universitare, cărți legate cu lanțuri și pupitre	19
Biblioteci princiare și particulare.....	21
Capitolul III – De la umanism la secolul Luminilor...	24
Efectele Reformei și Contrareformei	24
O nouă viziune arhitecturală.....	26
Marile biblioteci din secolul al XVII-lea în Franța, începuturile științei bibliotecilor.....	28
Biblioteca regelui	33
Bibliotecile în secolul Luminilor. Transformarea colecțiilor particulare, premisele bibliotecilor publice ..	34

Capitolul IV – Revoluția franceză	41
Noțiunea de patrimoniu național.....	41
Un lung proces de însușire de către națiune.....	42
Folosirea cărților confiscate: crearea de noi biblioteci	44
Capitolul V – Secolul al XIX-lea	50
Bibliotecile naționale.....	51
Bibliotecile universitare	55
Bibliotecile publice	58
Pregătirea profesională a bibliotecarilor.....	62
 PARTEA A DOUA - RESURSELE ACTUALE	
Capitolul I – Transformările bibliotecilor	66
Schimbare de dimensiune, transformări tehnice	66
Evoluția bibliotecilor în Franța	71
Cadru administrativ și programe.....	75
Capitolul II – Bibliotecile naționale	77
Biblioteci cu forme multiple	77
Cronologia și funcțiile bibliotecilor naționale	78
Evoluții și mize	81
<i>Deutsche Bibliothek</i> , <i>British Library</i> , Biblioteca națională franceză.....	84

Capitolul III – Bibliotecile publice	88
Răspândire mondială	89
Diversificarea serviciilor	
Rețelele bibliotecilor publice.....	94
Bibliotecile publice franceze	96
Capitolul IV – Bibliotecile școlare	102
Capitolul V - Bibliotecile universitare	109
Numitori comuni.....	110
Transformările învățământului superior	111
Bibliotecile universitare franceze	114
Redresarea și organizarea documentării.....	114
Servicii pentru public și noi tehnologii.....	116
Capitolul VI – Bibliotecile specializate și centrele de documentare	122
Capitolul VII – Cooperare și rețele de biblioteci	128
Achiziții	129
Prelucrare și catalogare	131
Accesul la document	134
Conservare	135
Bibliografie	139

INTRODUCERE

Bibliotecile sunt în egală măsură un instrument de lucru (și de recreere culturală) și un mijloc de conservare a patrimoniului intelectual al omenirii. Aceste două funcții se întrepătrund. O frază a lui Newton exprimă foarte bine complementaritatea lor, reluând imaginea medievală care-l descrie pe erudit ca pe un pitic cocoțat pe umărul unui uriaș. „Am reușit să găsesc ceea ce căutam, spune savantul englez, pentru că m-am urcat pe umerii generației care m-a precedat.”

De aceea, rămânând credincios concepției din prima ediție a cărții din 1961, am încercat să îmbinăm trecutul cu prezentul, arătând cum s-a format și cum evoluează rețeaua de biblioteci care acoperă în zilele noastre Franța și lumea.

Acest domeniu a cunoscut schimbări însemnate, pe care ne-am străduit să le explicăm.

În ceea ce privește trecutul, în Anglia, Italia, Germania și Austria au fost publicate numeroase cercetări care au contribuit la reconstituirea procesului de formare bibliotecilor: influența romană, biblioteca medievală, consecințele descoperirii tiparului, rolul bibliotecarilor în protejarea tezaurului de manuscrise și de cărți rare și în alcătuirea bibliotecilor moderne. În Franța, o echipă de specialiști a îngrijit publicarea unei monumentale *Histoire des bibliothèques*, din secolul al VI-lea până în 1990. Multe dintre concluziile lucrării sunt reluate în această carte ca un adaos la textul inițial al d-lui André Masson, cel care a conceput colecția „*Que sais-je?*”

La rândul lui, universul bibliotecilor moderne a cunoscut în același timp progrese și zguduirii. În Franța, progresele sunt vizibile: continuarea dezvoltării bibliotecilor publice, relansarea bibliotecilor școlare, actualizarea bibliotecilor universitare, noi obiective pentru Biblioteca Națională, generalizarea informatizării, a noilor mass-media și a Internetului în biblioteci.

Deși recunoscute ca mijloace educative și culturale de mare importanță, cartea și bibliotecile sunt mereu supuse unei reevaluări. Studiile despre practicile culturale ale francezilor au indicat după 1990 o erodare lentă a masei cititorilor și restrângerea numărului cititorilor constanți. În ultimii ani, frecventarea globală a bibliotecilor publice sau universitare este în stagnare. În dezbaterile ce decurg din aceste constatări, includerea lecturii în sfera îndeletnicirilor plăcute, precum și strategiile de ofertă ale bibliotecilor au fost contestate. A fost subliniat însă rolul specific jucat de tipărituri ca mijloc de însușire și de independență intelectuală, precum și rolul bibliotecilor în frânarea apetitului pentru lectură.

La drept vorbind, dacă tema concurenței pe care mass-media sau timpul liber o fac cărții revine periodic de la sfârșitul anilor 1930 încoace, contextul actual este nou. Treptat, lectura se desparte de carte, într-un univers informatizat și digitizat. Se citește pe ecran. Din ce în ce mai mult, bibliotecile oferă atât o colecție organizată de documente tradiționale, cât și accesul la rețelele digitale. Astfel, folosirea bibliotecilor cunoaște o transformare totală. Una dintre prioritățile meseriei este evaluarea noilor oferte și a așteptărilor utilizatorilor, prin căutarea de indicatori care să

contabilizeze consultările site-urilor web și ale resurselor electronice în interiorul bibliotecilor.

Acesta este contextul în care se prezintă tabloul bibliotecilor actuale. Datorită evoluției informaticii și a comunicațiilor, transformările bibliotecilor, sau mai bine zis, a mediatecilor, sunt departe de a se sfârși.

PREVIZUALIZARE

BIBLIOGRAFIE

Istorie

Histoire des bibliothèques françaises, Paris, Promodis, Editions du Cercle de la librairie, 1988-1992, 4 vol.

Milkau (Fritz), Leyh (Georg), *Handbuch der Bibliothekswissenschaft*, III, *Geschichte des Bibliotheken*, 3e éd., Wiesbaden, G. Harrassowitz, 1961, 2 vol.

Patrimoine des bibliothèques de France: un guide des régions, Paris, Payot, 1995, 10 vol. et un index.

Neveux (Pol), Dacier (Emile), *Les richesses des bibliothèques provinciales de France*, Paris, Editions des Bibliothèques nationales de France, 1932, 2 vol.

Hobson (Anthony), *Grandes bibliothèques*, Paris, Stock, 1971.

Baur-Heinhold (Margarete), *Schöne alte Bibliotheken*, München, Verlag Georg D.W.Callwey, 1972

Masson (André), *Le décor des bibliothèques, du Moyen Âge à la Révolution*, Genève, Droz, 1972.

Mod de funcționare

Histoire des bibliothèques françaises, t.IV, Les bibliothèques au XX-e siècle, 1914-1990, sous la dir. de Martine Poulain, Paris, Promodis, Editions du Cercle de la librairie, 1992.

Association des bibliothécaires français, *Le métier de bibliothécaire*, 11-e éd. mise à jour, Paris, Editions du Cercle de la librairie, 2003.

Bertrand (Anne-Marie), *Les bibliothèques*, 2-e éd., Paris, La Découverte, 2004.

Blasselle (Bruno), *La Bibliothèque nationale*, 2-e éd., Paris, PUF, „Que sais-je?” no.2496, 1993.

La Bibliothèque nationale de France. Collections, services, publics, sous la dir. de Daniel Renoult et de Jacqueline Melet-Sanson, Paris, Editions du Cercle de la librairie, 2001.

Les Bibliothèques publiques en Europe, sous la dir. de Martine Poulain, Paris, Editions du Cercle de la librairie, 1992.

Chapron (Françoise), *Les CDI des lycées et collèges*, Paris, PUF, 1999.

Les Bibliothèques dans l'Université, sous la dir. de Daniel Renoult, Paris, Editions du Cercle de la librairie, 1994.

Casseyre (Jean-Pierre), Gaillard (Catherine), *Les bibliothèques universitaires*, 2-e éd., Paris, PUF, „Que sais-je?” no. 2714, 1996.

Informația curentă se va găsi în publicații periodice: *Bulletin des bibliothèques de France*; *BIBLIOTHÈQUE(s)*, revista Asociațiilor bibliotecarilor francezi; *Documentaliste. Bibliothèques* li s-a acordat un important loc în *Dictionnaire encyclopédique du livre*, Paris, Editions du Cercle de la librairie (t.I, A-D, 2002; t.2, E-M, 2005), lucrare la care se va putea recurge.